

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hozva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok vizs. Előfizetések és hirdetések a
 saadására nem vállalkozik. Kiadóhivatalhoz intézendők.

A CHOLMI KÉRDÉS.

Az ausztriai lengyelek el vannak keseredve, mert a cholmi kerület egy részét Ukrániához csatolták.

A cholmi kerület a régi Orosz-lengyelországnak volt egy darabja. Lakossága többségében ukrán, kisebbségében lengyel, vallásra nézve azonban többségében katolikus, mert az ukránok egy része is katolikus. Sőt igen buzgó katolikus, valóságos mártírja volt katolikus vallásának. A cári Oroszország a cholmi görög katolikus ukránokat tüzzel-vassal kényszerítette, hogy görög keletiek legyenek; ezt is eszközül kívánta felhasználni eloroszosításukra. A szerencsétlen ukránok a halálos üldözések közt szinleg görög keletiek is lettek. Később megengedték nekik, hogy a kath. vallásra visszatérjenek, de csak a latin szertartásra; azonnal katolikus lett újra az egész cholmi ukrán nép, hiszen lélekben katolikusok voltak mindig.

Most a lengyelek azt vitatják, hogy mivel Cholm valamikor Lengyelországhoz tartozott és mivel a lakosság katolikus, tehát Lengyelországhoz kell kapcsolni. Az ukránok viszont a nyelvi kapcsolat révén követelik cholmi testvéreiket.

Mikor ez a kérdés a béketárgyalás során felmerült, diplomáciánk igen nehéz helyzetben volt. Lengyelországot feltétlenül úgy kell megalakítani, hogy érzelmileg hozzánk kapcsolódjék. Viszont azonban tagadhatatlan tény, hogy a lengyelekhez fűzött remények ebben a háboruban nem mindenben nyertek igazolást. Ukrania ellenben az orosz uralom alól való kiszabadulása óta becsületesen, nyíltan és egészében fenntartás nélkül mellénk állott és erre az új országra gazdasági szempontból több tekintetben rá vagyunk utalva. A bresztlitovszki békében tehát a cholmi kerületnek ukránok lakta részét Ukrániához csatoltuk, s ezzel az ukrán béke megköthetővé vált.

Semmi okunk sem volt rá, hogy a Cholmi ukránokat Lengyelországhoz

csatoljuk, míg a kérdésnek illetően megoldásával megnyertük magunknak Ukrániát.

A jövő szempontjából pedig még előnyös is, hogy Ukrániához katolikus ukránok is tartoznak, mert így kilátás nyílik arra, hogy az egész ukrán nép visszatér a Rómával való vallási unióra és így ismét bekapcsolódik a nyugati civilizációba.

Lengyelország nagyon megleged-

hetik olyan területtel, mely a lengyel-ség néprajzi határait veszi kiindulási alapul. Ha a történelmi emlékeket vesszük kiinduló pontul, akkor a lengyelek akár a XVI. szepesi várost is követelhetnék. Ha így megnő az étvágyuk, — egy szép napon meg is teszik.

Az ausztriai lengyelek berzenkedése azonban remélhetőleg csak muló epizód, mely a béke általános ügyének szerencsére már nem árt, de igenis hozzájárulhat ahhoz, hogy a lengyelek iránti rokonszenvet csökkentse.

Cernin és Kühlmann romániai útjukat elhalasztották.

Várjuk az orosz fordulat tisztázódását.

Bécsi diplomáciai körökben nem igen bíznak az orosz fordulatban de a bolsevikiek békehajlandóságát mégis igen nagy jelentőségű bizonyítéknak tekintik arra nézve, hogy végleg megtört Oroszország háborús ellenálló ereje és semmiféle hatalom nem képes többé az orosz hadsereget harcba vinni. Egy, a bresztlitovszki tárgyalásokon részt vett diplomata azt a kijelentést tette, hogy a legnagyobb tartózkodással kell fogadni az orosz békeajánlat őszinteségét. A központi hatalmak a lehető leggyorsabban válaszolni fognak az orosz ajánlatra s így Keleten mielőbb tiszta helyzet fog kialakulni.

A berlini kormány, Bécsben elterjedt hírek szerint, a katonai párt befolyása alatt most már garanciákat fog Oroszországtól kövelelni. A legelső követelés az lesz, hogy az orosz hadsereg azonnal ürítse ki Finnországot, Észtland és Kurland területeit.

Bécsből jelenti Az Est tudósítója: Mivel új helyzet állott elő, gróf Cernin külügyminiszter ma estére tervezett bukaresti útja Trockij szikratávirata következtében egyelőre elmarad. A központi hatalmak kénytelenek megmaradni azon álláspontjuk mellett, hogy a szikratávirat tartalma írásban erősítessék meg.

Ha a központi hatalmak Trockij formászerű ajánlatát megkapják, legelőször is egymás között fognak tanácskozni s ha egyöntetű megállapodásra jutnak, akkor valószínűtlen, hogy a tárgyalások ismét a formások posványába süllyedjen, mint Breszt-Litovszkban történt. Minthogy Trockij azt a készségét nyilvánította, hogy a központi hatalmak feltételeit elfogadja, megengedhetetlen, hogy ismét általános vita fejlődjék ki, most már csak a feltételek megszövegezéséről lehet szó.

Berlinből jelentik: Kühlmann külügyi államtitkár a múlt szerdán, később szombaton akart Romániába utazni. A pétervári szikratávirat folytán utazása egyelőre elmarad, mert meg akarja várni, míg beérkezik Trockij írásos ajánlata. Ez az írásba foglalt ajánlat már állítólag utban van s megérkezése legközelebbre várható. Az államtitkár csak az ajánlat megérkezése után fog határozni. Ha a német és orosz kormány között a megegyezés létrejön, a delegáció azonnal Breszt-Litovszkba utazik, ahol már csak az utolsó formalitásokat fogják elintézni.

A bécsi jól értesült körök felfogása szerint a bolsevik kormány ajánlatáról meg lehet állapítani, hogy a központi hatalmaknak a bolsevikiekkel szemben

BÉKEMINŐSÉGŰ

pipere és fertőtlenítő szappanok

nagy választékban igen olcsón beszerezhetők:

FEKETE ERNŐ

droguista

„DIANA“ illatszertárában

Bémer-tér 3.

követett politikája helyes uton járt. A bolsevikiek azt hitték, hogy a központi országokban be kell várni forradalmi agitációjuk eredményét. Amikor azután látták, hogy hiába reménykednek és csapataink előnyomulása diadalmasan megkezdődött: egyszerre hajlandók lettek a békére. Lépésüket tárgykodással kell fogadni.

Litvánia függetlennek nyilvánította magát.

A Tägliche Rundschau jelenti: A litván tariba (tartományi tanács) február 16-iki ülésében elhatározta, hogy Oroszország, Németország és a többi államok kormányaihoz a következő feliratot intézi:

A litván tariba, a litván nép egyetlen képviselője, a népek elismert önrendelkezése alapján és az 1917 szeptember 18-tól 25-ig ülésezett konferencia határozatai alapján: proklamálja a demokráta alapon felépített és független litván államot, Vilna fővárossal és kijelenti, hogy felbont minden kapcsolatot, mely azelőtt más népekkel fennállott. A litván tariba egyidejűleg kijelenti, hogy az új állam végleges alapját egy, Litvánia összes lakói által, demokratikus alapon választandó gyűlés fogja véglegesen elhatározni.

Lemondott az osztrák élelmezési miniszter.

Budapest, február 21. Bécsből jelenti: Höfer élelmezési miniszter egészségi okokra hivatkozva beadta lemondását. Utódjaként Sandler vezérőrnagyot emlegetik, aki jelenleg a romániai főkormányzó mellé van beosztva.

Éhség, pusztulás orosz földön.

Budapest, február 21. (Saját tudósítónktól.) A Daily Telegraph 15-ikéről keltezett pétervári táviratot közöl. A távirat szerint az orosz nép nyugodtan fogadta a bresztli-tovszki tárgyalások befejezésének híreit. A szovjetek végrehajtó bizottsága nyomott hangulatban hallgatta végig Trockij jelentését és nem titkolta el, hogy tisztában van a helyzet veszedelmességével. Az éhes tömegek mindennap fellázadnak Péterváron és e lázadásokban sok vér folyik. A Lenin-féle föld-birtokpolitika következményei már kezdenek mutatkozni. Óriási földterületek sok helyütt egészen szegény emberek kezére jutottak, akik csak egészen kicsiny részét tudják megművelni, a többit parlagon hevertetik. Azonkívül a parasztok között nagy versengés támadt, amely hallatlan pusztításokra ösztönzi őket és évekig tartó szervező és teremtő munka eredményeit egy nap alatt megsemmisíti. Az északi és északkeleti kormányzóságokban nincs vetőmag s a forgalom rendszertelensége miatt szerezni sem tudnak.

Kühlmann elutazott Bukarestbe.

Budapest, február 21. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség: Kühlmann államtitkár ma este Bécsen és Budapestén át Bukarestbe utazik.

Az oroszok írásban megismételt békeajánlata átjutott a német vonalakon.

Budapest, február 21. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti: Az orosz népbiztosok tanácsa eleget tett azon felhívásunknak, hogy békeajánlatát írásban ismételje meg. Az erről szóló írás már átjutott a német vonalakon. Ez a tény egyuttal megcáfolja azt a néhány nap óta keringő hírt, hogy Trockij és Lenin kormánya megbukott volna.

A bolsevik kormány megbukott.

Budapest, február 21. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelenti: Angol források szerint a pétervári bolsevik kormány megbukott, Trockij állítólag egy semleges követségre menekült.

Budapest, február 21. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti: A bolsevik kormány bukásáról szóló jelentés nem bizonyult valósnak. Pétervárott nyugalom van.

Ellenséges repülőgépek Innsbruck felett.

Budapest, február 21. (Saját tudósítónktól.) Innsbruckból jelenti: Négy ellenséges repülőgép átrepült a város felett és bombákat dobott le. Az anyagi kár csekély, egy asszony meghalt, néhányan megsebesültek. Egyik repülőgép 300 méterre leereszkedve géppuskával tüzelt két üresen álló máltai vonatra.

Német bevonulás Estlandba.

— Eddig 9000 fogoly, 1353 ágyu a zsákmány. —

Berlin, február 21. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Keleti harctér. Eichhorn hadserege: Ezredeink Moon szigetéről a befagyott Sundon való átkelés után Estlandba bevonultak és Lealyt elfoglalták. A rigai tengeröböl mentén előrenyomulva, elértük Pernigelt és Lemsait. Lemsainál rövid közdelemre került a sor, melyben 500 foglyot ejtettünk és 20 löveget zsákmányoltunk, Wendenen túlhaladtunk, csapataink Wolma előtt állanak. Dünaburg és Pinsk között kelet felé nyomulunk előre.

Linsingen hadserege: Az előrenyomulást folytatjuk. Az egész arcvonalon vasúti és utcsomópontokat szállítottunk meg. Rownot megtisztítottuk az ellenségtől.

A zsákmány még megközelíthetőleg sem tekinthető át. Eddigi jelentések szerint elfogtunk egy parancsnokló tábornokot, több hadosztályparancsnokot, 425 tisztet és 8700 főnyi legénységet, zsákmányoltunk 1353 löveget, 120 géppuskát 3—4000 járművet, továbbá vonatokat, körülbelül ezer kocsit, nagy részben élelmiszerekkel megrakva, repülőgépeket és egyéb át nem tekinthető hadiszert.

A többi harctéren nincs ujság.

Harci élénkség a nyugati fronton.

Berlin, február 21. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér. Rupprecht bajor trónörökös és a német trónörökös hadserege. Sok helyütt tüzéségek és aknaharc folyt. Az Argoneokban egy eredményes előretörést hajtottunk végre.

Albrecht württembergi herceg hadserege. A lotharingiai fronton a Solle és Plaine között a harci tevékenység sok szakaszon fokozódott. Este erős francia osztagok megtámadták Menzellene Rehicourtnál és Monaucourtnál fekvő állásainkat. Az ellenség egyes helyeken benyomult, de gyalogságunk ellentámadással visszavetette és nagyobb-számu foglyot ejtett. Markirchtől délnyugatra rohamcsapataink egy felderítésről foglyokkal tértek vissza.

Ludendorff, első főszállásmester.

A tengeralattjáró harc első évének eredménye: 9,590.000 tonna.

Budapest, január 21. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelenti: Január havában a központi hatalmak háborús rendszabályaik következtében összesen 632.000 register tonnát súlyosztettek el az ellenséges hajók ürtartalmából. Ezzel a korlátlan tengeralattjáró harc első évének eredménye 9,590.000 bruttó register tonna.

Hogyan dolgozik az adótkivető bizottság?

Egy adótárgyalás.

Várady Zsigmond drnak volt az ismert rükkje, hogy adótárgyalások előtt felvette legviseltesebb ruháját, elővette legroszabb kalapját s így ment az adótkivető bizottság elé. Felmutatta ócska kalapját, be is nyomta, s így szólt:

— Aki ezt se látja, csak az szavazhatja meg az adójavaslatot.

Ma már nem hat ez a szinpadai fogás, hiábavaló volt tegnap egy milliomosnak az a kérése, hogy ő rá öreg kereskedőre nemcsak ne vessenek ki adót, hanem a régit is szállítsák le. Kétszáz koronából is le akart alkudni, 2000 koronát sóztak rá.

Alkuszna, sirna, máskor nagyhangú milliomosok halkán rebegik, hogy nincs semmijök, a ház is hitelből ered. De hiába, olyan fagyos embereknek, mint Mihelyi Adolf, Kováts Kálmán, aki minden vagyoni helyzetet ismer, a vesébe látó Csanda Endre és a szigorú Rendes Vilmos nem lehet bebeszélni csizmákat. Ez a bizottság kikeresi a lehető legméltányosabb adót, ezt kellett volna előbb szerepeltetni s ezután ennek nyomán jöhetett volna a szelid olaszbi bizottság. Soha így nem láttuk képviselve Nagyváradi város érdekeit, a városnak dolgoztak ezek az urak, hoztak is sokat a konyhára.

Az iparosok derekasan viselkednek, ha keresett valamelyik a háború alatt, bevallja becsületesen, nem is kell sajnálni tőlük, megdolgoztak érte, produktív osztály ez. Jön Mokus Sándor.

— Mennyit ajánl fel? kérdik tőle.

— Kerestem, fizetek is adót, 1200 koronát ajánlok. Így beszél egy iparos!

Elfogadták. Így tettek a kisebb kereskedők is. Az eltagadók, a hazudozók, a bujkálók ellenben káromkodnak s kint a folyosón a fenével traktálják a bizottságot. Egyik cipész így fakad ki adója felemelése után:

— Nem is csinálom én több cipőt az uraknak.

A kisiparosok közül csak a csizmadiák kerestek, a többi nem, el is engedik őket, az építőiparosok közül 1—2 fizethet adót. Inkább a hirtelen meggazdagodottakat választja a bizottság s jellemző Bárdos József dr titkár előadó nevezetes mondása:

— Itt a bizottság előtt még nem láttam gazdag embert.

Mind tagadja.

Derültség. Most tessék idefigyelni.

— Plesz hatszor annyit kerestem, véli Hartmann.

Elnök: Ha 500 koronát ajánl meg, akkor 1000-et kell megajánlani, mert 500-ból 250-et leírnak a hadinyereségadó miatt.

— Jó, megajánlok 1000 koronát kezd hajlani Hartmann.

— De akkor 1000 korona kell a városnak is, mint az államnak, tehát megajánl 2000 koronát ugye?

Finom distinkció. Kováts Kálmán 1800 mellett van, de aztán 2000-et fogadnak el egyhangúlag. Jól megy az üzlet mondják.

— Az a baj, sóhajt Hartmann, hogy jól megy és nincs áru.

— Ha volna, nem menne jól az üzlet.

A nagy adófizetők február 27—28-ra maradtak: Székely Jenőné, az Andrányi cég, Róth Henrik, Kárpáti Miklós, Leitner Márton, Oláh Ferenc, Kolliner D., Deutsch Benjámín, Grósz Béla, Pántya Péter, Daniberg és Waldner és a kávések. Egyre-egyre 2—3000 korona évi adót javasol a kincstári előadó.

Nagy Béni marhakereskedőnél az előadó 12.000 korona adót javasol. Mint hadsereg-szállító 8 hónap alatt 8 millió forgalmat ért el a hivatalos adatok szerint. Nem ajánl meg semmit, tehát a 4 millió egynegyed percentjét véve alapul 5000 korona adóval róják meg. Fellebbez. A marhakereskedők vannak soron. Grósz Éliás 700 koronát kap, társa Benedek Dávid marhakereskedő 1000, ennek társa Gelberg Manó 1200 koronát, Benzsa Mihály 1000 koronát, Irimie Tógyer 200, Gábor György hentes 60, Zsunk Ferenc 50 koronát.

Hartmann Sándor ismert kórházi szállító, akinek szalonnapja s a deponált 120.000 korona sorsa emlékezetes a 4000 koronás javaslattal szemben kijelenti, hogy ő 36 embernek ad enni, köztük 3 családnak 18 gyermekét tartja, jótékony, nem adhat többet, mint 500 koronát.

— Tavaly 350-et fizetett, s most, mert hadinyereségadó is fizet, az 500 korona felét leírják, tehát 250 koronával kevesebbet fizetne, mint tavaly, mondja Rendes Vilmos: Mennyit kerestem.

— 50.000 koronát kerestem 3 év alatt, de ezt felélem.

— Hát akkor tényleg szegényebb lett, mondja Rendes.

Külkerületi kapitányság Nagyváradra.

A hegyközség kérelme.

A nagyon megrendült közbiztonsági állapotok a nagyvárad hegyen is nagyon érezhetők. Gyakran fordulnak elő lopások, betörések.

A hegyközség választmánya nevében Székely Sándor káptalani főszámvevő hegyközségi alelnök tegnap beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben rámutatott, hogy a mintegy 2000 holdat kitevő hegyen a béke időben is csak 8 hegyőr őrködött, de ezeknek is csak alig jutott idő a hegyi rendészet fenntartására, mert ők kézbesítették a leveleket és más postai küldeményeket, értesítéseket, hatósági és községi végzéseket, ítéleteket, idézéseket és mindenféle összeríásokat.

A háború alatt pedig, a kiségitőkkel együtt csak 4 kerülő teljesíti mindezeket a szolgálatokat, s így nem csuda, hogy a lopások, betörések szaporodnak.

A vidéki rendőrség tervbevett államosításával ezek az állapotok megszűnnek s a szervezet is megváltozik.

Márkus János hegybíró nyugalomba vonulása folytán a hegybíró választása küszöbön van s a hegyi választmány a hegybíró személyének kiválasztását a vidéki rendőrség államosításával összekapcsolni óhajtja.

Több vidéki városban, pl. Debrecenben, Szegeden a külső periferiákon egy-egy kü-

lön rendészeti szerv működik; a külkerületi kapitányi állások rendszeresítése áldáshozó intézmény lett.

A nagyvárad hegyközség választmányának határozata alapján, a hegyközség jól felfogott érdekében kéri a beadványban a városi tanácsot, miszerint a hegyközség területére, esetleg más külkerülettel kapcsolatban, egy külkerületi rendőrkapitányság s mellé legalább 20 tagú rendőrlegénység felállítását határozza el.

Ezzel kapcsolatban kéri, hogy a hegyközség utait a törvényhatósági úthálózatba vegyék fel s azok fenntartásáról, a hegyközségi birtokosság által már régi idő óta fizetett utadó terhére gondoskodjék a város.

A petroleum kiosztása.

Hirdetmény a közönséghez és a szatócsokhoz.

Tudatom a város közönségével, hogy a február havi petroleum kiosztása pénteken, február 22-én kezdődik meg. Tekintettel arra, hogy Nagyvárad város petroleum kontingense leszállított, a villamos világítással bírók petroleumot egyáltalában nem kaphatnak és a kereskedők el vannak tiltva attól, hogy „Villamosáram” felülbelyegzéssel ellátott jegyre petroleumot kiszolgáltathassanak. A rendes petroleumjegy február havi szelvénye ellenében egy fél liter petroleumot szolgáltatnak ki a kereskedők.

Felhívom a közönség figyelmét arra, hogy a város középpontjában levő nagyobb kereskedők üzleteiben egyáltalában nincsen petroleum, mert az egész petroleummennyiséget a kiskereskedők között osztottam szét. Eleve figyelemztetem a közönséget, hogy tartózkodjék az üzletek előtt való minden csoportosulástól, mivel kivétel nélkül mindenki megkapja jegyére a fél liter petroleumot. Ez a mennyiség arányos a múlt hónapban kiosztott petroleumadaggal, mivel most tulajdonképpen csak fél hónapról van szó. A rózsaszínű fedéllel ellátott pótgjegyre egytized liter (egy deci liter) petroleumot szolgáltatnak ki a kereskedők. Egy liter petroleum ára 62 fillér (hatvankettő), egy kg. petroleum ára 75 fillér (hetvenöt fillér.)

Figyelemztetem az összes iparosokat, hogy valamennyien, tehát a képesítéshez nem kötött iparágak művelői is, akik különben nem tartoznának az ipartestülethez, az ipartestület (Mezey Mihály-utca) által kiadandó utalványra válthatják ki az ipari petroleumot ifj. Popper József üzletében.

Tudatom a petroleum árusítással foglalkozó kereskedőkkel, hogy a február havi petroleum kiosztását pénteken, február 22-én kell megkezdeniük. „Villamosáram” felülbelyegzéssel ellátott jegyekre petroleumot február havában kiadni nem lehet. A rendes petroleumjegyek február havi szelvénye ellenében egy fél liter petroleum adandó ki. A rózsaszínű fedéllel ellátott pótgjegyre egytized (1 deciliter) petroleum utalandó ki. Minden kereskedő a jelenikezők sorrendjében szolgáltatja ki a petroleumot és mihelyt petroleum készlete elfogyott, de legkésőbb február utolsó napján köteles jelentést tenni petroleum készletéről a petroleum szelvények bemutatásával.

Lukács Odón,

A honvédséget szervezzük át önálló hadsereggé.

Támadás a Károlyi-párt ellen.

A képviselőház mai ülésén Szász Károly elnöklete alatt folytatták az indemnitás felett megindult vitát.

Az ülés első szónoka Szilágyi Lajos felszólalásában rámutat arra, hogy az osztrák sajtó és politikai körök zárt sorokban vonultak fel ellenünk akkor, midőn a magyarság évszázados vágyai elértek a megvalósulás elé. Most elérkezett részünkre az idő, hogy a magyar nemzet vérdíjátának kérdése a Ház elé hozassék. Szükséges ez, hogy tisztán lássunk, de szükséges azért is: tudják meg odaát, hogy tisztán látunk. Stöger-Steiner hadügyminiszter a delegációban kijelentette, hogy Magyarországból a hadseregnek szolgáltatott katonák száma aránytalanul nagyobb, mint az Ausztriából sorozottaké, ugyanezt megállapította Szurmay honvédelmi miniszter is. A háboruban Magyarország mintegy fél millióval többet áldozott, mint Ausztria. A törvénnyel a hadvezetőség részéről visszaélés történik, mert nemcsak a galíciai és bukovinai ezredékbe, sok más ezredékbe is soroznak be magyar katonákat.

Foglalkozik ezután a felmentettek ügyével. Kijelenti, hogy Magyarországon nem kell semmiféle hadsereget felállítani, hanem a honvédséget kell önálló hadsereggé át-szervezni. Az indemnitást általánosságban elfogadja.

Ezután Farkas Pál szólalt fel. Megállapítja, hogy az utolsó indemnitás vitája óta lényeges változás állott be a magyar politikai világban: megalakult a 48-as alkotmány-párt, a Károlyi párt azonban tovább kitarthat politikája mellett, ugylátja, hogy a Károlyi párt átvette főbizományosságát. Utálja a háborus nyereszkesedést, az a politika, amit a Károlyi párt üz, a legundokabb háborus nyereszkesedés. A németekkel szemben nem szabad halatlannak lenni, gondoljuk meg, miképp fogadta a nép a németeket Erdély visszafoglalása idején.

Ezután foglalkozik Vázsonyinak Az Estben megjelent nyilatkozatával, melyben Vázsonyi azt állítja, hogy a Károlyi párt egy államtitkárságért hajlandó volt a választójog kérdésében alkudozásba bocsátkozni. Igazi korrupciónak az tekintendő, mikor valaki a nemzet legnagyobb érdekeivel a saját érvényesüléséért alkudozik. Megállapítja, hogy Vázsonyi nyilatkozatát eddig nem cáfolták meg, tehát azt valóban kell tekinteni. A javaslatot elfogadja.

Szünet után Ábrahám Dezső tartott rövid beszédet. Örömmel látja, hogy Farkas Pál nem szimpatizál a Károlyi-párttal. A Károlyi-párt mindig elvei szerint cselekedett. Ezután gazdasági kérdésekkel foglalkozott. A javaslatot elfogadja.

Az elnök ekkor az ülés folytatását délutánra halasztotta.

A délutáni ülést fél öt órakor nyitotta meg Szász Károly elnök.

Zábráczy József munkapárti képviselő a községi jegyzők helyzetére hívja fel a kormány figyelmét.

Gróf Károlyi Mihály személyes kérdés-

ben szólal fel. Délelőtt megtámadták, hogy Beck Lajos államtitkárságát összekapcsolta volna a választójoggal. Teljes erejével tiltakozik e vád ellen s tanunak hívja fel Wekerle miniszterelnököt, akinek tudnia kell arról, hogy a pártnak még Esterházy ígérte meg az államtitkárságot.

Farkas Pál bejelenti, hogy Károlyit személyében nem támadta. Elismeri, hogy Károlyi távol áll ezen csereüzlettől, délelőtti kijelentése Károlyi környezetére vonatkozott.

Wekerle Sándor miniszterelnök röviden igazolja Károlyit.

Bartha Ödön kijelenti, hogy a 48-as párt az új kötelékében sem tért el elveitől, az

Háborus nyereszkesedők.

A hadseregszállítókat korántsem a mai világháboru szülte. Voltak ilyenek már két század előtt is. A középkor nem ismerte még, mert akkor azt tartották, hogy „a háboru önmagát táplálja.” A hadseregnek magának kellett szükségletéről gondoskodni rekvirálás, hadisarc, fosztogatás útján. Schiller Frigyes a 30 éves háboru történetében átkozottnak mondja a katona sorsát; bárhol megjelenik, szöknek előle s a honnan eltávozik, átkozzák őt; mivel nem ad neki senki semmit, erővel kell elvinnie a mire szüksége van s azért „iszonyat tárgya mindenki előtt.”

A mai hadviselés tiltja a magánvagyon elvitelét az ellenség földjén, minek az lett a következménye, hogy a hadsereget hazulról kellett a szükségesekkel ellátni és az állandó hadseregek megteremtésével támadt a hadseregszállító is.

A napoleoni háborukban különösen a fuvarosok szereztek magoknak a hadseregszállításokkal rengeteg vagyont. A Csehország és Bajorország között levő régi hadi uton egy ügyes kocsmárosnak az az ötlete támadt, hogy az általános rekvirálás elől bizonyos számú szekert és lovat mentsen meg a maga számára és mint egyszerű magánvállalkozó kezdett a hadsereg után szállítani, s ezzel megalapította családjá vagyoni jólétét a késő unokáig, egyik ősunokája még most is él azon a göröngyön, melyet őse szerzett s ő maga, mesterségére nézve hentes, jó drágán zsirt szállít a bajor hadseregnek.

Harminchétszeres milliómos lett Fellner András terménykereskedő Bécsben, szegény paraszt szülők gyermeke, aki szőlőpásztor-ságnál kezdte, azután gubaccsal kereskedett, később egész erdőket bérelt és a gubacsban jevő fontos cserzőanyag-kereskedést monopoliumszerűen magához ragadta. A páratlan siker által felbátorítva vállalkozott azután az összes terményszállításra az osztrák hadsereg számára. Tizenöt évig volt Fellner — akit bárói rangra emeltek — a monarchia bizalmi embere, az osztrák hadsereg főbizott-ságának (Generalkommission) lelke, az összes gazdasági igazgatásnak diktátora. Büszkén lobogtak hajócsapatának zászlói a Dunán,

önálló gazdasági berendezkedés kapui nyitva vannak. Mikor a szabadelvű párt romjain a munkapárt megalakult, az sem adta fel szabadelvű programját. Kérde: miért sürgeti a munkapárt most oly nagyon a közigazgatás államosítását. Ha olyan sürgős volt, miért nem csinálták meg hosszú uralmuk alatt. Most már ráér addig, míg a választójog megvalósul. Visszatér azon állítására, hogy magyar képviselők cseh bankokat tőkével segítenek. Kijelenti, hogy a prágai pénzügyminiszter gróf Schönburg Károly, aki a képviselőház tagja, négy millió koronát helyezett el. A délszláv propaganda ellen erélyes intézkedést sürget.

Végül Krolopp Hugó szász képviselő mezőgazdasági bajokkal foglalkozik s orvoslást kér.

Felszólalása után az elnök az ülést háromnegyed 8 órakor bezárta.

palotájának istállója pedig egy fejedelem istállójával versenyzett. Napoleon bukásával hirtelen fordulat állott be, a sokszoros milliómos a legnagyobb szegénységbe jutott, akiket valamikor gazdagított, hátat fordított neki egyetlenegynek a kivételével, ki egy padlásszobát bocsátott rendelkezésére, ahol nyugodtan meghálhatott.

Egy másik hadseregszállító, a bárósított Dietrich fuvaros, szintén rengeteg vagyont szerzett a napoleoni háborukban. Torkos életmódja folytán annyira meghízott, hogy járás közben két inasnak kellett őt jobbról is, balról is támogatnia és két más inasnak hátulról taszítania. Mert műbarátként óhajtott tekintetni, palotájában színházat rendezett be, melynek előadásait az ő nyers fuvaros nyelvén bírálhatta. Hű maradt e ezen eredeti emberhez az ő szerencséje, nem tudjuk.

De amaz idők egyéb háborus nyereszkesedői többnyire a legnagyobb inségben, némelyikök öngyilkos módon fejezték be életüket. Így az osztrák hadseregnek legnagyobb szénaszállítója, a kinek az asztalánál tábornokok és hercegek ebédeltek, egy forinttal a zsebében szalmaszákon halt meg, a hova miként amaz idő tudósítója gunyosan megjegyezte, jobban is illet, mint a damasztdiványra. A szívtén megbárósított, a háboruban dugazoaggá lett Parisch Dávid bankár, kinek a mellét a rendjelek egészen beborították, tönkrejutásn után a Duna habjaiban kereste a halált. Egy lisztszállító, a ki egykor uszott a pénzben, batiszt nyakkendőjével akasztotta föl magát a saját malmában. Eyrattent és Bruckot 1859-ben háborus manipulációk kergették a halálba.

De nemcsak a hadsereg részére való szállítások eredményeztek nagy vagyonfelhalmozódást, hanem az élelmiszerek és csaknem minden közszükségleti cikkek hirtelen és mesés árdrágítása is. A mostani világháboru óriási méreteinek okvetlenül kellett a nem kombattans lakosság életviszonyaira is idáig meg sem álmódott befolyást gyakorolniok. Nemcsak a hadbavonult lakosság, hanem a honmaradtak és családjaik is egyszerre az állam részéről való ellátásra vagy legalább is tetemes segélyben való részesítésre szorultak.

Ez a hirtelen változás még tetszett is a

nagy tömegnek, hiszen akárhány ember hadisegély címen annyi pénzhez jutott, amennyit rendes békés viszonyok között alig, vagy legalább nem ilyen könnyen keresett volna. Meríteni a milliárdos hadikölcsönökből kellett az államnak és ezek az újabb meg újabb hadikölcsönök tulnyomó nagy részben már a háborus nyereségekből kerültek elő. Hogy innen nagy drágaságnak s a pénz vásárló képessége roppant csökkenésének kellett támadni, szinte magától értetődött. De még ezt a nagy csapást is valahogy elviseltük volna, ha az árak emelkedése fokozatosan alakult volna ki. Azonban egyszerre feltűnt a láthatáron a *konjunktúra*, ez a büvös szó, a melynek segítségével a háboru hyénái szemérmetlenül nemcsak fosztogatni kezdték a közönséget, hanem még igazolni is (!) iparkodtak ragadmányaikat, csak hogy a konjunkturát ők magok intézték, mint a híres lottó király, Farkas Menyhért, a ki zseniálisan tudta a véletlent kikorrigálni és biztos szerencsével átváltoztatni. Mert a konjunkturát a lánckereskedés, az árukészleteknek elrejtése az árak későbbi felerése céljából, a tömegesen keresett cikkeknek titokban összevásárlása létesítették, mit a galíciaiak olyan nagy lendülettel üztek és azután oly sokan az idevalók közül is sikerrel utánoztak. Az a visszaélések megtorlása és megelőzése kitalált mindenféle „központok” fájdalom nagyon is ártatlanoknak és elégteleneknek bizonyultak és csak a mindennapi életünk szociálizálásával boldogítottak bennünket!

Ujságírók művész-estélye.

Az ujságírók küldöttsége *Fehér Dezső* elnök vezetésével tegnap adta át a vasárnapi művészestélyre szóló meghívókat *Malatinzky Lajos* főispánnak, aki megjelenését megígérte.

Ember Géza főispán a küldöttséget szívesen fogadta s kijelentette készségét, hogy az ujságírók érdekében mindent megtesz. — *Debreczeny Lajos* dr főispáni titkár nagy buzgóságot fejt ki az estély érdekében. — *Obrincsák István* ezredes, ha Nagyváradon lesz, résztvesz a nagyszerű mulatságon, ugyszintén *Rimler Károly* polgármester is. *Lukács Ödön* polgármesterhelyettes egész bizonyosan megjelenik a nagystilű estélyen.

Katona Béla, a művészest főrendezője tegnap érkezett haza Budapestről s új attrakciók megszerzéséről számolt be, amelyek az eddigi keretet kiszélesítik. A budapesti vendégeket: *Ady Endrét*, *Nádas Nándort*, *Dömötör Itonát* *Pásztor Ede* hozza le Nagyváradra s ebből a célból fel is utazott Budapestre.

A műsor felejthetlenné fogja tenni a művészestélyt, amelynek nagy érdekessége *Hegedűs Nándor* ötletes szindarabja, amelynek előadása frappirozni fogja a nagyváradai közönséget.

A társadalom vezetőemberei, írók, művészek, bankdirektorok fogtak össze arra, hogy megteremtsék az ujságírók segélyalapját s lehetővé tegyék a hadbavonult ujságírók segélyezését. A társadalom segítségére siet az ujságíróknak e cél előérésében s felülfizetéseivel növeli az alapot.

A mulatságon *Oláh Rudi* zenekara ját-

szik, a cukrászdát *Novomeszky Imre* vállalta el.

A Kath. Kör második közművelődési estélye.

Ma délután 5 órakor tartja a Kath. Kör második közművelődési estélyét a Szent László teremben. A beszédet dr *Szabó Vendel* teológiai tanár tartja, a ki tanulmányait Rómában végezte, a hol évekig a legkiválóbb theologusok és filozofusok előadásait hallgathatta és így látóköre széles, filozofiai tudása imponáló és elsőrangú.

Az estélyt a Fischer zeneiskola egy jeles növendéke *Pillmann Margit* nyitja meg, a ki Gresse nek egy briliáns opusát fogja előadni zongorán.

Kiemelkedő száma lesz a műsornak és előreláthatólag nagy sikere lesz *Kürti István*nak és *Lehóczky József*nek. Előbbi a cello-nak közismert mestere és ezuttal saját darabjaiból is fog játszani.

Ezenkívül *Händlnek*, a nagy klasszikusnak egy gyönyörű művét adja elő. *Lehóczky József* csengő tenorjával ezuttal Wagner-operákból fog énekelni és klasszikus műdal ad elő.

A műsor a következő:

1. Chaminade: Pierette. Zongorán előadja *Pillmann Margit* urleány.
  2. A lélek szépségei. Előadás, tartja dr *Szabó Vendel*.
  3. Cellosolo. Előadja *Kürti István*.
  4. Részletek Wagner operáiból és klasszikus műdalok. Énekli *Lehóczky József*. A zongorakíséretet *Resch Mihály* látja el.
- Az előadás 5 órakor kezdődik. Beléptidij nincsen.

Elégedetlenek a rekvirálók.

Alamizsnát kapnak a fáradságukért.

Január eleje óta, tehát majdnem két hónapon át teljesítik Nagyváradon a rekviráló bizottságok megbízatásukat, lelkiismeretesen, fáradságot nem kímélve.

Hogy az elért eredmény nem felel meg a rekvirálással járó nehéz munkának, ez nem a rekvirálók hibája, sőt az előrelátható volt, mert hisz Nagyvárad nem gabonatermelő hely, az aszfalton pedig nem terem még fü sem, annál kevésbbé gabona.

Az elmúlt évben a rekvirálók napidíjat kaptak munkájukért s ezzel némiképp honorálták éppen nem népszerű, sok fáradsággal és bajjal járó tevékenységüket.

A közlekedési miniszteriumnak az ez évi rekvirálásra kiadott rendelete azonban akként intézkedik, hogy a rekviráló bizottságok az általuk zár alá vett termény vagy liszt után métermázsánként 1 K, illetve 1 K 30 fillér díjazást kapnak.

Lehet, hogy ez a dotálás megfelelő azokon a helyeken, ahol a lakosság a gabonatermeléssel foglalkozik s ahol nagymennyiségeket rekvirálnak, de hogy alakul ki a helyzet ezen az alapon pl. Nagyvárad-Olasziban.

A két hónapi rekvirálásnál Várad-Olasziban zár alá vettek összesen 60 métermázsas gabonaneműt és lisztet, a rendelet szerint tehát a rekvirálók kapnának összesen 60 koronát, a legjobb esetben 78 koronát.

Három intelligens ember: egy katona-

tiszt, egy tanító és egy rendőrtiszt, két hónapig járták hóban, sárban az utcákat, nyit-ték a ruhájukat, koptatták cipőjüket, túrték sok szóra nem éppen barátságos fogadtatás mellett a még barátságatlanabb kifakadásokat és e két hónapi fáradságért kapnak egyenkint 20, vagy 26 koronát, amit egy napszamosnak 2—3 napi munkájáért fizetnek.

Érthető tehát, hogy a rekvirálási munkálatokat végzők elégedetlenek, ezen méltánytalansággal szemben s legközelebb deputációban mennek *Lukács Ödön* főjegyzőhöz s munkájuk méltányos és igazságos díjazását kérik, miként azt az elmúlt évben is honorálták.

Kétségtelen, hogy *Lukács Ödön* meg is találja a módját, hogy méltányos díjazásukat a rekvirálók meg is kapják.

..HIREK

* **Bangha Béla Nagyváradon.** A Kath. Kör és a Népszövetség a többi katolikus szervezettel együtt nagyszabásu sajtóünnepélyt rendeznek vasárnap d. u. a Kath. Kör Szent-László-terében. Az ünnepélyen dr *Bangha Béla*, az országos nevű zseniális szónok fogja a keresztény sajtó jelentőségét kifejteni. A program a következő:

1. Megnyitó, mondja dr *Hoványi Gyula*.
2. Szavalat, tartja *Bihari Ákos*.
3. Beszéd, mondja dr *Bangha Béla*.
4. Himnusz.

Beléptidij nincs, de fenntartott helyek ma este 6 órától kezdve a Kath. Kör háznagy hivatalában előre megválthatók tetszés szerinti adományok ellenében. A jövedelem a keresztény sajtó céljaira fog fordíthatni.

* **Nagyvárad bankigazgatók kitüntetése.** A Magyar Tudósító jelenti: *Ófelsége* a hadikölcsön körül elért sikerünk, valamint közgazdasági téren szerzett érdemük elismerésül *Kereszty Kornélnak* a Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókja főnökének, dr *Popper Ákosnak*, a Nagyvárad Egyesült Bank és Takarékpénztár vezérigazgatójának, *Fényes Manónak* a Nagyvárad Takarékpénztár igazgatósági tagjának a II. osztályu, *Friedländer Ernőnek*, a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmi bank vezérigazgatójának a III. osztályu polgári hadi érdemkeresztet adományozta.

* **Kisajátítási eljárás.** Nagyvárad város tanácsa a közigazgatási bizottság 85—1918. kb. sz. határozata értelmében közhírré teszi, hogy a Nagyvárad Váradvelencei állomás II-ik vágánya és állomás céljaira a kereskedelemügyi miniszter ur 52457—1918. sz. leiratával elrendelt kisajátítási eljárás f. évi március hó 2 án délelőtt 10 órakor a városháza bizottsági termében lesz megtartva. A kisajátításhoz szükséges tervek és összeírások 2 példány a városháza I-ső emelet 25 ik számú szobájában 15 napi közzemlére fog kitéteni, hol a hivatalos órák alatt azokat mindenki megtekintheti. Tudomására hozza a tanács a feleknek, hogy a bizottság a kisajátítási terv felett akkor is érdemben fog határozni, ha az érdekelték közül senki sem jelenik meg, — miért is a tanács — felhívja az érdekeltet, hogy a fenti tárgyaláson a saját érdekükben is megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1918 évi február hó 16. *Rimler Károly* sk., polgármester.

Versaillesben megállapítják az új békefeltételeket.

Budapest, február 21. (Saját tudósítónktól.) Az ententenak Wilson által az entente békefeltételeinek megállapítása végett javaslatba hozott közös konferenciáját március 21-ikén Versaillesben tartják meg.

Német csapatok bevonultak Minszkbe.

Berlin, február 21. A Wolf-ügynökség jelenti 21-én este: Keleten folytatjuk előnyomásunkat. Német csapatok bevonultak Minszkbe. A többi harc-tereken nincs ujság.

Wilson a jövő héten nyilatkozik Amerika feltételeiről.

Budapest, február 21. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A New-york Herald szerint Wilson a jövő héten kifejti álláspontját a kongresszusban a versaillesi határozatokkal szemben követendő magatartásáról és közölni fogja Amerika békefeltételeit.

A legutóbbi London elleni légitámadás áldozatai.

Budapest, február 21. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Reuter ügynökség jelentése szerint a vasárnap éjjeli, London ellen intézett repülő-támadás alkalmával 9 ember meghalt, a sebesültek száma 54.

* **Belányi Imre legújabb kitüntetése.** Belányi Imre népfőlkelő mérnök-hadnagyról, a ki a török hadsereg kötelékében teljesít katonai szolgálatot s eddig már több kitüntetésben részesült, most ismét érdekes hírt kaptunk. A kitünő szakférfiut most a király a koronás arany érdemkeresztel tüntette ki, a vitézségi érem szalagján. A kitüntetést Belányi az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatáért kapta.

* **Bárczy képviselőjelölt.** Budapestről jelentik: Bárczy főpolgármester a belváros küldöttsége előtt kijelentette, hogy elvállalja a belvárosi képviselőjelöltséget. Az esetleg megüresedő főpolgármesterségre Bódy Tivadar alpolgármester a legvalószínűbb jelölt.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága csütörtökön, február 28-án délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart, amelyen Nagyvárad város 1918. évi költségvetését tárgyalja.

* **Az új erdélyi református szuperintendens.** Kolozsvárott Zeyk Dániel egyházkerületi főgondnok elnöklésével folyt le a református szuperintendens választó közgyűlés. A főgondnok meleg szavakkal parentálta el Kenessy Béla elhunyt szuperintendensét. A formaságok elintézése után megtörtént titkos szavazással a választás, amelynek eredménye szerint Nagy Károly helyettes szuperintendens, egyházkerületi főjegyzőt egyhangulag az erdélyi egyházkerület szuperintendensévé választották. A megválasztott Nagy Károly nyomban elmondotta főpásztori beköszöntő beszédét, amelyben a magyar nemzeti kultúrpolitika híj munkásának vallotta magát.

* **Ifjúsági mozi a Kath. Körben.** Szombaton ismét ifjúsági mozgóelőadás lesz a Kath. Körben. Az ifjúsági mozielőadások páratlan népszerűségnek örvendenek máris, amit a páratlan érdekességű szombati műsor csak gyarapítani fog. A szombati előadás műsora, amely fél 6 órakor kezdődik, a következő:

1. 2. Kelly a detektiv 2 felv. (dráma).
3. Simplon passage (természetes).
4. 5. 6. A kocavadász 3 felv. (vígjáték).

* **Olcsó ruhák a tisztviselőknek.** Az Országos Népruházati Bizottság leirata alapján Ember Géza főispán megalakította Nagyváradon az összes állami és törvényhatósági hivatalok vezetőinek a bevonásával a Szétosztó Bizottságot és felhívta a hivatalok vezetőit, hogy a hivatali személyzetüket haladéktalanul írják össze és arról a kimutatást hozzá sürgősen terjesszék be. Most a kimutatások már el lettek készítve. Ezután is felhívja a főispán a már említett hivatalok vezetőit, hogy szombaton, 23-án d. e. 11 órakor a városháza bizottsági termében tartandó értekezleten, melyen az összeírt tisztviselők 25 százaléka lesz kijelölve, hogy most az első kiosztás alkalmával ruhát kapjanak, jelenjenek meg.

* **A Nőegylet választmányi ülése.** A biharmegyei és nagyváradai Nőegylet február hó 26. napján délután 5 órakor Horváth Árpádné elnöknő lakásán választmányi ülést tart.

* **A villamos felügyelő-bizottság ülése.** Nagyvárad város villamos telepének felügyelő-bizottsága tegnap délután a polgármester elnöklése alatt ülést tartott. Rimanóczy Béla igazgató jelentést tett a telep február havi üzemeről, amelyből kitűnik, hogy a múlt év február havában felmerült 41000 korona üzemköltséggel szemben ez év február havában 60390 K volt az üzemköltség. — Szücs Béla főgépész részére 2000 K pótlékot állapítottak meg. Apróbb ügyeket intéztek még el.

* **Betörés a korzón.** Nagy esődület támadt tegnap este negyed 8 órakor a korzó egyik legforgalmasabb pontján. Az egyik előkelő rövidáru-üzlet redőnyét néhány perccel a záróra után egy fiatalember álkulccsal felnyitotta. A járó-kelők gyanusnak találták a dolgot, szóltak a poszton álló rendőrnek, aki azonnal a helyszínen termett s nyakoncsipte a meglepett fiatalembert, aki már éppen „munkába állott”. Telefonon értesítették az inspekciós tisztet, aki szintén megjelent az üzletben s kikérdezte a reszkető ifjút, aki beismerte, hogy ő segéd a boltban, s lopási szándékkal tért vissza az üzletbe. Azért

választotta ezt az időt, mert azt gondolta, hogy a korzó leple alatt észrevétlenül operálhat az üzletben. Az üzlet tulajdonosa is megérkezett rövidesen, aki a tolvait bekísértette a rendőrségre.

* **Katonai kitüntetés.** A hivatalos lap közli, hogy a király Morár György 37. gye-beli tart. hadnagyot a vaskoronarend hadi-ékitményes 3. osztályával tüntette ki.

* **Tompa Béla elmegy s megjósolja a háború végét.** A színház előtt találkoztam vele.

— Művész, szóltam hozzá, a közönség nem törődik az orosz békével, nem érdekli az oroszok elleni offenzívánk, amelynél nagyobb nem volt még a világon, csak egy érdekli.

— Tudom, felelt komolyan, az az egy, hogy maradok-e itt, vagy Budapestre megyek.

— Ugy van.

— Nos, megyek. A felmentéseimet átírta a miniszter a Modern Színpadra. Ez az átírat a legszebb zenei kompozíció. De ez titok, míg elmegyek; s míg elmegyek, maradok.

— Oh, szóltam letörve. Ez az ott Nagyvárad nevében.

— S még egyet megsugok: *öszre véget ér a háború.*

Megöleitem őt, megcsókoltam a hálfülét és a jobbszemét, testvéremnek neveztem, hogy engem így kitüntetett s megsugta, hogy öszre véget ér a háború.

Ő tudja ezt jól. Fel van mentve Pestre.

* **A 37-ik gyalogezred hadialbuma.** A hadügyminiszterium 20649. sz. rendelete alapján a 37-ik gyalogezred díszes kiállítású hadialbumot készít. Az ezred Imre Sándor hadnagyot bízta meg az album szerkesztésével, aki körültekintő gondossággal fogott hozzá az anyaggyűjtés megszerzésének óriási munkájához. Az ezred pótkerete Belgrádban székel s így annál súlyosabb feladat az album előállítására szükséges költségek megszerzése. Jótékonycélu hangversenyek, kabarék, Uránia-előadások és előzetésekből fogják a költségeket megszerezni. Az első hangverseny március hó 5-én lesz, ahol budapesti legnevesebb énekesek, énekesnők fognak fellépni. Az ezred szűkebb hazájában, Biharvármegyében már is nagy az érdeklődés az album iránt s tömegesen jegyeztették magukat elő a korlátozott mennyiségben kiadandó album megszerzésére. A szerkesztő-bizottság tagjai: dr Grünstein, Pest főhadnagyok, Bolgár, Fleischer, Papp, Zoltán, Vadász hadnagyok, Major Henrik, Balogh István önkéntesek, akiknek neve a legművészebb kiállítást garantálta. Az összes befolyt jövedelem az ezred özvegyeit és árváit támogatja.

* **Békeminőségű pipere és fertőtlenítőszappanok nagy választékban kaphatók** Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. Rimanóczy-palota. Telefon 13—03. sz.

* **Pemete- és hársfamézcukorka** elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, a városháza mellett.

* **Sonkapácoláshoz való só** kapható Farkas István „Apolló” drogériájában.

* **Ne dobja ki pénzét új ruhákért,** mert a kitünően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átíesthet. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, városháza mellett.

* Elveszett Kálvária-utcától Ritoók Zsigmond-utcáig egy fekete szőrme-bor. Becsületesség, megtaláló illő jutalomban részesül Kálvária-utca 15. szám alatt.

* Köhögés, hurut és rekedtség ellen biztos hatású szer a hurut-szeletke, 1 doboz ára 2 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* Egy ór felvétetik Fekete Sas részvénytársaságnál.

* Tyukszemirtó három nap alatt elmulaszt tyukszemét, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ara K 1-50. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

Megnyilt
Haltenberger Vilmos
 kelmfestő és vegytisztító gyárának
 második számú felvételi üzlete,
 Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Váhal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Legujabb fűzőket legolcsóbban
Késztenbaum Juliskánál
 lehet beszerezni.
 Rákóczi-ut, (Korona
 gyógyszerár mellett)
 Telefonszám: 827.
Leibchenek félárban!

Színház.

Heti műsor:

Péntek: Vandergold kisasszony.
 Szombat délután: Névtelen asszony.
 Szombat este: Mágna Miska.
 Vasárnap délután: Ártatlan Zsuzsi.
 Vasárnap este: Uri divat (Bemutató előadás.)

Vandergold kisasszony. Rényi Aladár, a divatos fővárosi zeneszerzőnek és Harsányi Zsoltnak Vandergold kisasszony című operettjét hozzák színre pénteken este. A nálunk kiváló sikerrel bemutatott operette címszerepét Vigh Manci, Megyeri Ilona, Vámos Gizi, Békefi Lajos, Tompa Béla, Szigeti Jenő, Stoll Béla és Madas István arattak már a Vandergold kisasszony bemutató előadásán is jelentős sikert.

Délutáni előadások. Szombaton délutánra a Névtelen asszonyt tüzte műsorára a Szigligeti-színház, amelynek drámai repertoírjában — ha nem is képvisel klasszikus értéket — kétségtelenül szenzációs hatást tudott kelteni ez a kitűnő bűnügyi dráma. A Névtelen asszony teljes sikerrel vonult be a nagyváradi színpadra, a mi a darab kitűnőségén kívül nagy részben a kifogástalan előadásnak is köszönhető. A darab főszerepét I. Gazdy Aranka, Bihari Akos és Váradi Lajos játsszák. — Vasárnap délután az Ártatlan Zsuzsi kerül színre. A kiváló szépségű operette címszerepét Sz. Zsigmond Anna játssza. A többi szerepekben Kálmán Manci, T. Pogány Janka, Békefi Lajos, Tompa Béla, Szabó Gyula, Madas István, Szigeti Jenő és Stoll Béla lépnek fel.

Mágna Miska. Sláger operettet tűzött műsorra a színház szombaton estére. Ekkor kerül színre újból a pompás, zajos sikerű Mágna Miska, a mely Sz. Zsigmond Annának, Vigh Mancinak, Tompa Bélának, Bihari Sándorak és Békefi Lajosnak annyi forró estét biztosított A Mágna Miska szombat esti előadásán Sz. Zsigmond Anna és Tompa Béla új, aktuális kuplékat énekelnek.

Molnár Ferenc az Uri divat illusztris szerzője, a maga zseniálisan megalkotott darabjának két felvonását egy végtelenül fényesen berendezett uridivat kereskedésben játszatja. A színmű számára Erdélyi Miklós színigazgató a nála már megszokott áldozatkészséggel, pompás díszletet készített az Uri divat számára és gondoskodott arról is, hogy ennek a „bolt”-nak meglegyen a maga stílusos, pazarfényű kiállítása is. Ezt a gazdag és elegáns áruaktárt Hollós Jenő nagyváradi divatkereskedő fogja kiállítani a nagyváradi legujabb Molnár-premiere számára.

Az Uri divat jegyei, a páratlan sikerű Molnár-színmű, hétfő, kedd és szerdai bérletszünetes előadásaira már ma reggeltől kezdve válthatók a színházi pénztárnál. A bérlek jogait minden bérletszünetes előadást megelőző nap

délutáni tizenegy óráig tartja fenn a színházi pénztár.

URÁNIA mozgó- színház	Péntek
	Egy anya kálváriája néprege 4 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek	

VIGADÓ mozgó- színház	Péntek
	A becstelen dráma 4 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek	

APOLLÓ mozgó- színház	Péntek
	Cabiria II. rész.
Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek	

Vas és rézágvak
 atri és löszormatracok,
 amerikai és modrony-
 ágybetétek: összehajtos
 ágyak eredeti gyári áron
 kaphatók

Talray Sándor
 r-t-nál Körös-utca 11.
 Telefon szám: 558

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY.
 Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

UJSÁGKIHORDÓNÓK
 FELVÉTERNEK
 a „TISZANTUL”
 KIADÓHIVATALÁBAN.

Árjegyzék!

Porcellán mozsár, 8l-vel	8—
Majolika gyümölcs állvány	8—
Majolika tábla fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcs készlet	8—
Vize: készlet csiszolt üvegből	8—
Boros	8—
Likör	8—
Söröskészlet színes aranyozással	8—
Boroskészlet színes	8—
Vizekészlet színes	8—
Likörkészlet színes	8—
Befőtteskészlet kristály tészt	8—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	8—
Majolika fah sőtartó színes	5—
Majolika vizeskanesó színes	5—
K. nyér keszár színes üveggel	5—
China ezüst cukortartó	5—
China ezüst gyümölcs állvány	5—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágvázák	5—
Majolika dísz figura	5—
Porcellán főzőlábos	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	40—
Kávéskészlet színes aranyozással	40—
Feketés készlet színes aranyozással	80—
Bédélkészlet felszerelve, sz. aranyozással	120—
Hidegfelvágottas készlet, sz. aranyozással	20—
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	80—
Fali tűkö: színes aranyozon kerettel	25—
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő	25—
Teás pohár China ezüst foglalanban	5—
Teás csésze szin. finom aranyozással	8—
Kávés	8—
Köpcésze	8—
Főzőlábos barna tűzálló füllel	8—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt viztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képkarótok, :: Ablak üvegezés. ::

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLÓS TESTVÉREK
 üveg, porcellán, lámpa, tábladöveg
 és díszműve nagykereskedés.
 Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
 Telefonszám 372.

VISZKETE

rüh, sömör, ötvár, sebek és mindennemű bőrbajokat gyorsan és biztosan gyógyít a

BORÓKA KENŐCS

Nem piszkít és teljesen szagtalan. Kis tégely ára 3 kor, nagy tégely ára 5 kor, családi tégely ára 9 korona. Hozzávaló szappan 5 kor.

KÉSZÍTI: **Gerő Sándor**
gyógyszerész. Nagykőrös.

Nagyváradon kapható: Csillag gyógyszerár, Irgalmasrend gyógyszerár Kain Eszter, Németh Pál, Dr. Rácz és Vadász, Reisz István, Szent-Antal gyógyszerár, Csanda Endre és Zsigmondovits Géza gyógyszerárakban.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

1918. február 1-én kezdődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

Eladó egy malomberendezés,
ugymint malomszíták, hozzávaló szíjtárcsák, transzmissiók és falitárcsák

Moskovits Adolf és Fiai
R.-T.-nál, Nagyváradon.

! ALKALMI VÁSÁR !

Selymek, kasmirok, női fehérneműk, szőnyegek, **nagyválasztékban**

KELENGYE
áruház Sz. László-tér 5. sz., a vlt Kránér féle bolt-: helyi-égn. n. :-

Betűszedő tanulóknak
fiu és berakó tanulóknak
leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

Hadapród- és felsőipariskolába
való felvételre, valamint
gimnázium, reál és polgáristákat
magánvizsgálatra
felelősséggel előkészítik.

Ugyanott egy vagy két tanuló teljes el-
látást nyerhet. Gutfmann, Magyar-u. 9. sz.

Képkerekezések

a legmodernebb kivitelben
minden formában és színben.

ABLAKÜVEGEZÉSEK

raktáromon lévő nagy üvegekészlet
miatt olcsó árban, gyorsan készü-
nek. Ovál keretek nagy raktára.

Modernképkerekezésvállalatnál
Rákóczi-ut 10. Nyílt üzlet, a
!! Széchényivel szemben. !!

Beraktározás!

Áruk, butorok, termények stb. hosz-
szabb vagy rövidebb időre való be-
raktározására megfelelő helyiségek,
ezeken kívül boros- és száraz pincék,
istállók, kocsiszínek is állanak ren-
delkezésre. A beraktározott árukat
tűz- és betörés ellen biztosítjuk.
Közélebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T.
beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.
TELEFONSZÁM: 14-00.

Jóni Lajos kir. bírósági végrehajtó Margittán.
7—1918 vht.

Árverési hirdetmény.

A budapesti ker. és váltó kir. törvényszék 73025/1914. számú végrehajtást rendelő vég-
zése alapján dr. Valatin Andor ügyvéd által
képviselet hazai általános biztosító r. t. végre-
hajtató javára az 1914. évi július hó 9.
napján fogantatosított kielégítési végrehajtás
alkalmával le és felülfoglalt ingókra a margittai
kir. járásbíróóság 1917 Pk. 3849/6 számú ki-
küldő végzése folytán 202 kor, 98 fillér tőke,
ennek 1912. évi október hó 15. napjától járó
6% kamata, 147 kor, 28 fill. bíróság megállá-
pitott költség, 12 kor, árveréstűzsdíj és még
felmerülendő költségek kielégítésére árverést
hirdetek, melynek: Tóti községben végrehajtást
szenvadó lakásán leendő megtartására határ-
időül 1918. évi március hó 4. napjának
délelőtti 8 óráját kitűzöm, amikor a bíróság
lefoglalt és 1045 koronára becsült ingók u. m.
lovak, üsző, lószerszám, szekér, hévér a leg-
többet ígérőnek szükség esetén becsáron alul
is eladatni fognak. A vételár az 1881. évi
LX. t. c. 198 § határozataihoz képest azonnal
és készpénzben fizetendő. A netaláni elsőb-
ségi igények az 1881. évi LX. t. c. 111. és
112 §-ai értelmében az árverés megkezdéséig
nálam jelentendők be.

Margitta, 1918. évi február 4-én.

Jóny Lajos
kir. bír. vht.

Jóny Lajos kir. bírósági végrehajtó Margittán.
8—1918. vht.

Árverési hirdetmény.

A budapesti VII. ker. kir. járásbíróóság
1913. Sp. I. 1564/8. számú végrehajtást ren-
delő végzése alapján dr. Valatin Andor ügy-
véd által képviselet hazai általános biztosító
r.-t. végrehajtató javára Pető József tóti lakos
végrehajtást szenvadó ellen az 1914. évi április
hó 14-én fogantatosított kielégítési végrehajtás
alkalmával le és felülfoglalt ingókra a mar-
gittai kir. járásbíróóság 1917. Pk. 3850/6. szám
kiküldő végzése folytán 199 kor, 07 fillér
tőke, ennek 1913. évi január hó 5. napjától
járó 5 % kamata 142 kor, 32 fillér bíróság
megállapított költség, 13 kor, 40 fillér árverés
tűzsdíj és még felmerülendő költségek kielé-
gítésére árverést hirdetek melynek, Tóti köz-
ségben végrehajtást szenvadó lakásán leendő
megtartására határidőül 1918. évi március
hó 4. napjának délelőtti 9 óráját kitűzöm,
a mikor a bíróság lefoglalt és 3954 koronára
becsült ingók u. m. lovak, szarvasmarha, gaz-
dasági eszközök, gőzlocomobil, kocsis ülés,
üres boros hordó a legtöbbet ígérőnek szük-
ség esetén becsáron alul is eladatni fognak.
A vételár az 1881. évi LX. t. c. 198 §-a hatá-
rozataihoz képest azonnal és készpénzben
fizetendő. A netaláni elsőbbségi igények az
1881. évi LX. t. c. 111. és 112. §-ai érte-
lmében az árverés megkezdéséig nálam je-
lentendők be.

Margitta, 1918. évi február hó 4-én.

Jóny Lajos
kir. bír. vht.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálló épületében

Interurbán telefon:
11—53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója. — Tisztáso-
kat és átalakításokat
elvégeztünk. Fűzők mé-
tők után a legrövidebb
idő alatt elkészíttetnek.

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
..... és bronzműves. ....

Trócip, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Elektro-
technikai cikkek és 1/2 Wattos
Wolfgram ezéles Tunggram-égők
állandóan raktáron.